Y Grŵp Trawsbleidiol ar Ddigidol yng Nghymru (15.2.24) – Cofnodion:

Yn bresennol:

Rhun ap Iorwerth AS
Rhys Hughes
Pryderi ap Rhisiart
Ffion Davies
Tom Burke
Gemma Halliday
Cath Morris-Roberts
Joshua Roberts
Sam Rhys
Phil Stead
Klaire Tanner
Rhoslyn Prys
Huw Ynyr
Sion Huw
Brandon Wilson
Stephanie Yau-Jones
Candice Chartrand
Kirrie Roberts
Sian Adler
Stephen Edwards
Danielle Haggar
Jj Haggar
Anwen Davies
Gwyndaf Rowlands
Carol Jones
Owain Llyr
Gerwyn Evans
Aled Parry
Catrin Owen
John Jackson
Daniel Evans
Meg Gregory
Derick Murdoch

Lleoliad:

- M-SParc, Gaerwen, Ynys Môn, LL60 6AR
- Ar-lein (Microsoft Teams)

➢ Rhun ap Iorwerth AS yn agor y cyfarfod

- Agorodd y Cadeirydd y cyfarfod drwy egluro diben y Grŵp Trawsbleidiol a'r hyn y mae wedi'i gyflawni hyd yma.
- Diolchodd i M-SParc am ei waith parhaus yn darparu gwasanaeth ysgrifenyddiaeth ar gyfer y grŵp.
- Nododd fod ymddiheuriadau weddi dod i law gan Delyth Jewell AS a Peredur Owen Griffiths AS, gan nad oedd modd iddynt fod yn bresennol.
- Symudodd ymlaen at brif bwnc y cyfarfod penodol hwn, sef creadigrwydd digidol, gan egluro fformat sylfaenol y cyfarfod.
- Daeth y Cadeirydd â’i sylwadau agoriadol i ben drwy groesawu'r siaradwr cyntaf i'r llwyfan.

➢ Gerwyn Evans (Cymru Greadigol)

- Rhagolwg o waith a grëwyd yn 2022; gwaith yn cael ei wneud ar fideo newydd, gan ddefnyddio gwaith a wnaed yn 2023.
- Mae CG yn canolbwyntio ar nifer o sectorau allweddol: cerddoriaeth, gemau, cyhoeddi, teledu/ffilm, animeiddio, technoleg greadigol (CreaTech), ymchwil a datblygu.
- Mae hon yn rhan sylweddol o'r economi, a'r rhan sy'n tyfu gyflymaf. Mae dymuniad i flaenoriaethu buddsoddiad.
- **Cerddoriaeth:** Mae CG yn gweithio ar draws lleoliadau cerddoriaeth ar lawr gwlad, gan ddarparu cyllid i gefnogi'r lleoliadau hyn. Mae cymorth ariannol gwerth £500,000 wedi’i ddarparu at ddibenion ddangos talent yng Nghymru, a £475,000 wedi’i ddyrannu i bartneriaid yn y diwydiant a digwyddiadau. Mae Cymru ar fin mwynhau llwyddiant ar raddfa fyd-eang. Mae 30-40 o ganeuon newydd yn cael eu llwytho'n rheolaidd i gyfrif Spotify CG, a hynny er mwyn arddangos talent gyfredol a newydd.
- **Gemau / Animeiddio** – Swm o £652,000 wedi'i fuddsoddi drwy'r gronfa datblygu digidol, a swm o £360,000 wedi'i fuddsoddi yn y Gronfa Cynnwys i'r Ifanc. Mae CG yn cefnogi’r broses o ddatblygu talent gemau ar lawr gwlad drwy raglen bartneriaeth â Phrifysgol Glyndŵr yn Wrecsam. Yn ddiweddar, aeth CG â 18 o fusnesau gemau i San Francisco, ac mae'n bwriadu gwneud yr un peth eleni gyda 13 o fusnesau.
- **Cyhoeddi** – Mae CG yn ariannu'r cyngor llyfrau yn llawn ac yn darparu cyllid ychwanegol. Mae swm o £610,000 wedi'i fuddsoddi yn y gronfa cynulleidfaoedd newydd. Cafwyd taith fasnach i Frankfurt y llynedd, gyda 13 o gyhoeddwyr.
- **Teledu / Ffilm** – Cyllid cynhyrchu gwerth £18.1 miliwn; 37 o brosiectau yn cynhyrchu £208.7 miliwn. Nod CG yw gwneud mwy yn y gogledd. Llawer o fuddsoddiad wedi’i wneud mewn cwmnïau cynhyrchu annibynnol. Buddsoddi mewn cyfleoedd hyfforddi.
- Yr agenda gwaith teg – polisi a’r gymuned economaidd; adroddiad ar sut i wella amodau gwaith teg. Mae materion sylfaenol sy’n destun gwaith parhaus.
- Cronfa Ffilm Cymru
- Mae llawer o waith wedi’i wneud yn y Gymraeg drwy weithio gyda S4C.
- Cymorth – mae agenda sgiliau eang parthed darparu cymorth sgiliau ar gyfer y sgrin, cynnwys digidol, cerddoriaeth, gwaith traws-sector a chyllid partneriaeth.
- Mae **ymchwil a datblygu** yn hollbwysig. Mae Media Cymru wedi'i ariannu gan CG. Bydd rownd arall o gyllid yn cael ei gyhoeddi yn fuan. Os daw gogledd Cymru at ei gilydd fel grŵp, mae CG o’r farn y gall sicrhau cyllid gan Lywodraeth y DU i gefnogi hyn. Mae Media Cymru yn rhaglen gwerth £50 miliwn, ac mae angen i’r rhaglen hon fod yn gyfle i ogledd Cymru.

- **Polisi:** Mae gan CG Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus. Mae'n awyddus i helpu, gan barhau i gefnogi Gogledd Creadigol a datblygu'r rhwydwaith yng ngogledd Cymru.

➢ Owain Llyr (Gweledigaeth)

- Agorodd y siaradwr ei gyfraniad drwy drafod sut y cyrhaeddodd y fan hon heddiw.
- Eglurodd fod ei swydd flaenorol yn y byd radio yn Wrecsam, ond nododd fod y gofynion teithio yn golygu nad oedd y swydd honno'n gynaliadwy.
- Dywedodd ei fod wedi mynd ar ei liwt ei hun er mwyn ceisio taro cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith. Nododd hefyd, fodd bynnag, ei fod yn ofni na fyddai unrhyw opsiynau gwaith yn agos i'w gartref yn y diwydiant yr oedd yn dymuno gweithio ynddo.
- Trafododd y darn cyntaf a gafodd ei gynhyrchu ganddo fel gweithiwr llawrydd, sef sgets gyda'i fab am faterion traffig yn ardal Bontnewydd. Eglurodd fod y darn hwn o waith wedi ysgogi ei angerdd parthed sicrhau'r rhyddid i wneud y math o waith yr oedd am ei wneud.
- Eglurodd fod gweithio ar ei liwt ei hun wedi rhoi cyfle iddo weithio gyda brandiau mwy, tra hefyd yn cynnal lefel o ymreolaeth.
- Mae hefyd wedi rhoi'r cyfle iddo arbrofi mewn llawer o wahanol sectorau yn y diwydiannau creadigol.
- Rhoddodd enghreifftiau penodol, sef gwneud gwaith trosleisio Cymraeg i Arriva Cymru, a chyflwyno 'Bingo Bocnyrs' yng ngogledd Cymru.
- Yna, trodd y siaradwr at bwysigrwydd brandio a marchnata. Yn gyntaf, eglurodd ei fod yn gwisgo dillad sy'n debyg i'w logo wrth ymweld â digwyddiadau cyhoeddus. Yn ogystal, mae wedi prynu fan goch i gyd-fynd â'i frand.
- Yna, eglurodd ei fod yn cefnogi timau lleol, fel Clwb Pêl-droed Tref Caernarfon, nid yn unig i sicrhau mwy o gwsmeriaid, ond hefyd i gefnogi'r economi leol.
- Diolchodd Rhun i Owain am ei gyfraniad, a chroesawodd Catrin i flaen yr ystafell.

➢ Catrin Owen (Tropic)

- Agorodd Catrin ei chyfraniad drwy ddatgan ei bod yn dod o Ynys Môn yn wreiddiol, ond ei bod symud i ffwrdd ar ôl mynd i'r brifysgol er mwyn chwilio am fwy o gyfleoedd.
- Eglurodd ei bod wedi dechrau ei gyrfa yn y diwydiant, gan weithio â brandiau mawr a thîm agos yn Brighton.
- Dywedodd ei bod wedi mwynhau prysurdeb y swydd a'r ddinas, ond nododd fod y pandemig wedi achosi iddi deimlo hiraeth am gartref.
- Mynegodd bryderon, fodd bynnag, na fyddai unrhyw waith ar gael iddi yn y diwydiant yng ngogledd Cymru.
- Ar ôl symud yn ôl i ogledd Cymru, gwnaeth hi weithio o bell i asiantaeth.
- Yn fuan, sylweddolodd nad dyna oedd hi am ei wneud bellach, a gwnaeth y naid i fyd gwaith llawrydd.
- Roedd yn teimlo bod bwlch yn y farchnad, a rôl iddi ei chwarae wrth bontio'r bwlch rhwng busnes a chreadigrwydd. Arweiniodd hyn at y cam o greu stiwdio greadigol Tropic.
- Cydweithiodd yn agos ag M-SParc ar lawer o brosiectau, megis y wefan.
- Soniodd hefyd ei bod wedi gweithio gyda chwmnïau fel Cwmni Da, Parc Glynllifon, a Gogledd Cymru Actif wrth ddatblygu eu llwyfannau digidol.

- Erbyn hyn, mae Tropic yn dîm o bump, ac mae'r mwyafrif ohonynt yn fenywod.
- Eglurodd y siaradwr ei bod yn bwysig iddi rymuso menywod i weithio yn y diwydiant.
- Daeth â'i chyfraniad i ben drwy ddatgan bod llawer o waith rhagorol yn digwydd yn y gogledd, a bod angen i Lywodraeth Cymru gefnogi hynny er mwyn sicrhau ei fod yn cryfhau ymhellach.

➢ Cyfle i ofyn cwestiynau

- Agorodd y Cadeirydd y drafodaeth i'r llawr, gan ofyn y cwestiwn cyntaf i Catrin, ynghylch y gwahaniaeth rhwng gweithio yn y ddinas a lleoliad mwy gwledig.
- Eglurodd Catrin fod gweithio'n broffesiynol drwy gyfrwng y Gymraeg wedi bod yn her yn gychwynnol, yn sgil y ffaith iddi gael y rhan fwyaf o'i haddysg yn y sector hwn yn benodol drwy gyfrwng y Saesneg.
- Cafwyd cwestiwn ynglŷn â chynaliadwyedd y sector clybiau nos.
- Roedd Gerwyn yn cytuno nad yw pobl ar hyn o bryd yn mynd i mewn i'r sector clwb nos / lleoliadau cerddoriaeth i wneud arian mawr, gan fod hynny'n orchest anodd iawn. Nododd, fodd bynnag, fod gobaith o droi'r gornel yn fuan.
- Cafwyd cwestiwn dilynol a oedd yn ymwneud yn benodol â lleoliadau cerddoriaeth. Gofynnwyd a fyddai modd i fodel hybrid weithio yn y sector hwnnw.
- Dywedodd Gerwyn fod y model hwnnw eisoes wedi cael ei ddefnyddio, ond ei bod yn amlwg bod yn well gan bobl brofi cerddoriaeth yn y cnawd lle bo modd.
- Serch hynny, eglurodd Gerwyn fod angen gwneud mwy o waith ar fodelau amgen posibl a fyddai'n galluogi'r diwydiant i ffynnu.
- Dywedodd Owain mai dyna oedd y rheswm pam mae noddi busnesau lleol mor bwysig iddo.
- Gwnaeth aelod o'r gynulleidfa ddatganiad ynglŷn â phwysigrwydd defnyddio busnesau bach ar gyfer prosiectau. Datgelodd ei fod wedi defnyddio gwasanaethau Catrin yn y gorffennol, a'i fod wrth ei fodd gyda'r gwasanaeth. Nododd, fodd bynnag, ei bod yn bwysig bod eraill yn gwneud yr un peth, hyd yn oed os yw'r gost ychydig yn uwch.
- Dychwelodd Owain at y pwynt a wnaed yn ei gyflwyniad ynghylch noddi timau chwaraeon lleol. Rodd yn gweld gwerth sicrhau cydnabyddiaeth o ran y brand, ond hefyd sicrhau bod sectorau eraill yn cael eu cefnogi o fewn y maes y mae'n gweithio ynddo.
- Eglurodd Catrin fod gweithwyr llawrydd yn fwy tebygol o roi mwy o ymdrech i mewn i'r gwaith y maent yn ei wneud.
- Roedd y cwestiwn olaf yn ymwneud â'r diwydiant cerddoriaeth yng Nghymru. Yn benodol, roedd yn ymdrin â'r iaith Gymraeg, y diwydiant a sut rydym yn ei gefnogi.
- Dywedodd Gerwyn ei fod yn fater o wrando ar y diwydiant a bodloni'r galw.
- Eglurodd Owain ei fod yn mynd o gwmpas ysgolion yn ngogledd Cymru, a bod diffyg gwybodaeth ynghylch cerddoriaeth Cymraeg ymhlith plant. Cyfeiriodd at rwydweithiau radio lleol fel MonFM, gan nodi eu bod yn gwneud gwaith gwych ond nad ydynt yn cael digon o gefnogaeth ariannol.
- At y dibenion hyn, dywedodd fod angen newid y dull a ddefnyddir a'r weledigaeth yn fwy cyffredinol.
- Diolchodd y Cadeirydd i bawb am eu cwestiynau ac i'r siaradwyr am eu hatebion, cyn gwahodd y gwestai nesaf i siarad.

- Aled Parry (Tinint)

- Rhannodd y siaradwr ychydig o wybodaeth gefndir, gan nodi y cafodd ei eni yng ngogledd Cymru a’i fod wedi gweithio yn y diwydiant dylunio.
- Siaradodd am y syniadau a oedd yn sail i Tinint, gan sôn am y gwaith caled sydd wedi'i wneud a’r ffaith mai Tinopolis yw'r rhiant-gwmni.
- Eglurodd fod y byd digidol bob amser yn esblygu, gan sôn am yr heriau sy’n wynebu pob corfforaeth, busnes, darlledwr ac ati o ran parhau i gyrraedd y gynulleidfa a chael eu sylw.
- Yna, rhoddodd y siaradwr enghraifft o’i waith, gan sôn am y fenter y mae wedi bod yn cydweithio'n agos arni gydag S4C, sef y Cwis Bob Dydd.
- Eglurodd y siaradwr fod yr ap, sydd wedi bod yn hynod boblogaidd, yn ffrwyth 18 mis o waith.
- Canfu ymchwil marchnata mai'r hyn y mae pobl yn ei fwynhau am yr ap yw’r elfen wybodaeth gyffredinol. Mae hyn yn golygu bod yr ap yn llawer mwy cynhwysol, gan roi cyfle i bawb gymryd rhan.
- Yna, trodd y siaradwr at y cynlluniau ar gyfer y dyfodol. Yn gyntaf, soniodd am y cynllun i ddatblygu economi gylchol o fewn yr ap sy'n rhoi cyfleoedd hyrwyddo i fusnesau llai.
- Yn ail, soniodd am sut y gellid ehangu'r fformat ei hun a'i ail-frandio ar gyfer meysydd eraill, megis rhaglen gwis ar y teledu.
- O flaen y gynulleidfa, diolchodd y Cadeirydd i'r siaradwr am ei gyfraniad a gwahoddodd y siaradwr olaf i gyfrannu.

- John Jackson (Esports Wales)

  - Yn gyntaf, rhoddodd y siaradwr drosolwg o waith Esports Wales, gan egluro beth yn union yw e-chwaraeon.
  - Dywedodd fod e-chwaraeon yn cael eu gweld fel gweithgarwch lefel uchel dros ben, ac i ryw raddau, mae hynny'n wir.
  - Gwnaeth y siaradwr gymhariaeth rhwng y rôl y mae Esports Wales ei chwarae â rôl Chwaraeon Cymru yn y sector chwaraeon.
  - Fodd bynnag, roedd y siaradwr yn awyddus i bwysleisio pwysigrwydd meithrin y gweithgarwch hwn ar lawr gwlad hefyd, a hynny er mwyn annog mwy o bobl i gymryd rhan ac i wella safon gyffredinol e-chwaraeon yng Nghymru yn y tymor hir.
  - Soniodd y siaradwr am daflwybr y sector. Nododd fod nifer y ffrydiau a'r cronfeydd o wobrau sydd ar gael ar gyfer digwyddiadau gemau byw yn parhau i gynyddu, gan ragori ar chwaraeon prif ffrwd adnabyddus fel golff.
  - Soniodd am y ffaith bod Cymru wedi cael ei derbyn fel aelod llawn o’r ffederasiwn e-chwaraeon ym Mharis y llynedd.
  - Soniodd hefyd am y ffaith bod e-chwaraeon yn esblygu i fod yn gangen o weithgarwch corfforaethau mwy.
  - Soniodd am y ffaith bod busnesau, fel timau pêl-droed neu rygbi, yn datblygu eu timau eu hunain, gan dynnu sylw at dîm rygbi’r Dreigiau fel enghraifft berffaith o hyn.
  - Yna, soniodd am y ffaith bod e-chwaraeon yn enwedig o boblogaidd ymhlith pobl ifanc, ond bod chwaraewyr hŷn yn cymryd rhan hefyd, gan gynnwys y chwaraewr proffesiynol hynaf, sydd yn ei 60au.

- Fodd bynnag, y ddemograffeg a dargedir yw pobl ifanc yn eu harddegau. Dyna pam y mae camau i ddatblygu timau mewn colegau a phrifysgolion, ynghyd â chyflwyno modiwlau sy’n ymwneud ag e-chwaraeon, mor galonogol.
- Daeth â’i sylwadau i ben drwy nodi bod angen edrych ar y mater hwn yn ehangach, ac nid yn unig fel gyrfa mewn chwarae gemau yn broffesiynol. Yn hytrach, mae angen ystyried yr holl ystod o broffesiynau perthynol sydd â rôl i’w chwarae yn y sector hwn, megis darlledu, datblygu gemau ac ati.
- Roedd ei sylwadau olaf yn ymwneud â'r angen i sicrhau rhwydweithio parhaus, darparu cefnogaeth ar gyfer sector, a datblygu cyfeirlyfr talent.

➢ Cyfle i ofyn cwestiynau

- Cafwyd cwestiwn ynghylch y ffordd fwyaf effeithiol o gynnwys pobl ifanc yn eu harddegau.
- Atebodd John drwy ddweud bod llawer o'r gwaith caled hwnnw'n cael ei wneud yn naturiol yn rhinwedd y ffaith bod chwarae gemau mor boblogaidd ledled y byd. Fodd bynnag, dywedodd fod angen chwarae rôl fwy ar yr ochr greadigol, yn ogystal â newid y ffordd yr ydym yn gweld e-chwaraeon yn fwy cyffredinol.

➢ Rhun ap Iorwerth AS yn dod â’r cyfarfod i ben

- Agorodd y Cadeirydd y llawr ar gyfer cyfraniadau olaf a phrif negeseuon y digwyddiad.
- Tynnodd yr ysgrifenyddiaeth sylw at gyfraniad Catrin a'r angen i sicrhau mwy o amrywiaeth yn y sector.
- Tynnodd un o’r gwesteion sylw at yr angen clir i Lywodraeth Cymru ddarparu mwy o gymorth arbenigol ac ariannol i Gymru Greadigol.
- Daeth y Cadeirydd â’r cyfarfod i ben drwy ddiolch i bawb am eu gwaith caled wrth gynnal y digwyddiad. Diolchodd hefyd i M-SParc, yr ysgrifenyddiaeth, am barhau i sbarduno gweithgarwch yn y sector digidol yng ngogledd Cymru.